

VODIČ ZA INVESTITORE

Razumemo šta vam je važno!

OPŠTINA NEGOTIN

„Sunčana strana Srbije“

Negotin, novembar 2020. godine

„Vodič za investitore opštine Negotin“ je izradila Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije (RARIS) u saradnji sa opštinom Negotin.

Ovaj Vodič je nastao u okviru projekta Link Up! Serbia II, koji sprovodi Međunarodni centar za razvoj migracionih politika (ICMPD). Nacionalni partner na projektu je Ministarstvo za evropske integracije Vlade Republike Srbije. Ključni implementacioni partneri na projektu su: Privredna komora Srbije (PKS) i 6 regionalnih razvojnih agencija (RRA): RAREI (Beograd), RRA – BP (Požarevac), Centar za razvoj Jablaničkog i Pčinjskog okruga (Leskovac), RRA Jug (Niš), REDASP (Kragujevac) i RARIS (Zaječar).

Projekat Link Up! Serbia II finansira Austrijska razvojna agencija (ADA), sredstvima Austrijske razvojne saradnje (ADC) u iznosu od 1.669.454 evra. Opšti cilj projekta je podsticanje transnacionalnih preduzetničkih aktivnosti sa i kroz srpsku dijasporu u Austriji, Švajcarskoj i Nemačkoj (DACH zemlje) olakšavanjem pristupa znanju, poslovnim mrežama i finansijskim resursima.

Sadržaj ovog dokumenta je isključiva odgovornost Regionalne agencije za razvoj istočne Srbije (RARIS) i ni na koji način ne može odražavati stavove Međunarodnog centra za razvoj migracionih politika (ICMPD) i Austrijske razvojne saradnje (ADC).

1. Opšte informacije

Opština Negotin se nalazi na tromeđi Srbije, Rumunije i Bugarske uz Dunav - evropski koridor VII, sa lukom u Prahovu i rečnim međunarodnim graničnim prelazom i carinom „Prahovo“, na svega 7 km od grada.

Opština Negotin predstavlja odličnu lokaciju za investiranje i poslovanje:

- Neposredna blizina Dunava i luke Prahovo
- Dva granična prelaza sa EU (Bugarska i Rumunija) - „Mokranje“ na 15 km od grada i „Kusjak“ na udaljenosti do 12 km od grada.
- Kroz opštinu Negotin prolaze magistralni pravci 33 i 35 koji povezuju Negotin sa Rumunijom, Bugarskom i ostatkom istočne Evrope.
- Blizu je aerodroma u Nišu i Krajovi, a na par sati vožnje su aerodromi Sofija i Beograd

Opština Negotin nudi dobru podršku svakome ko želi da posluje u Srbiji:

- Konkurentne cene zemljišta
- Efikasna lokalna administracija fokusirana na potrebe investitora
- Kvalifikovana i dostupna radna snaga
- Opština Negotin je 2014. postala sertifikovana opština sa povoljnim poslovnim okruženjem.
- Podrška RARIS-a investitorima iz dijaspor

Opština Negotin se prostire na 1.089 kvadratnih kilometara. U opštini danas živi 32.007 ljudi, a Negotin je jedna od opština sa najbrojnijom dijasporom u Republici Srbiji - prema popisu iz 2011. u inostranstvu je bilo 12.427 lica. Postoji više zanimljivih primera investicija iz dijaspor koje posluju u Negotinu.

Na teritoriji opštine Negotin u 2019. godini bilo je zaposleno nešto više od 7.500 ljudi (u 170 privrednih društava i kod 939 preduzetnika), sa prosečnom neto zaradom od 46.221 dinara. Broj nezaposlenih u poslednje tri godine se smanjuje, a u 2019. godini, opština Negotin imala je ukupno 2.007 nezaposlenih.

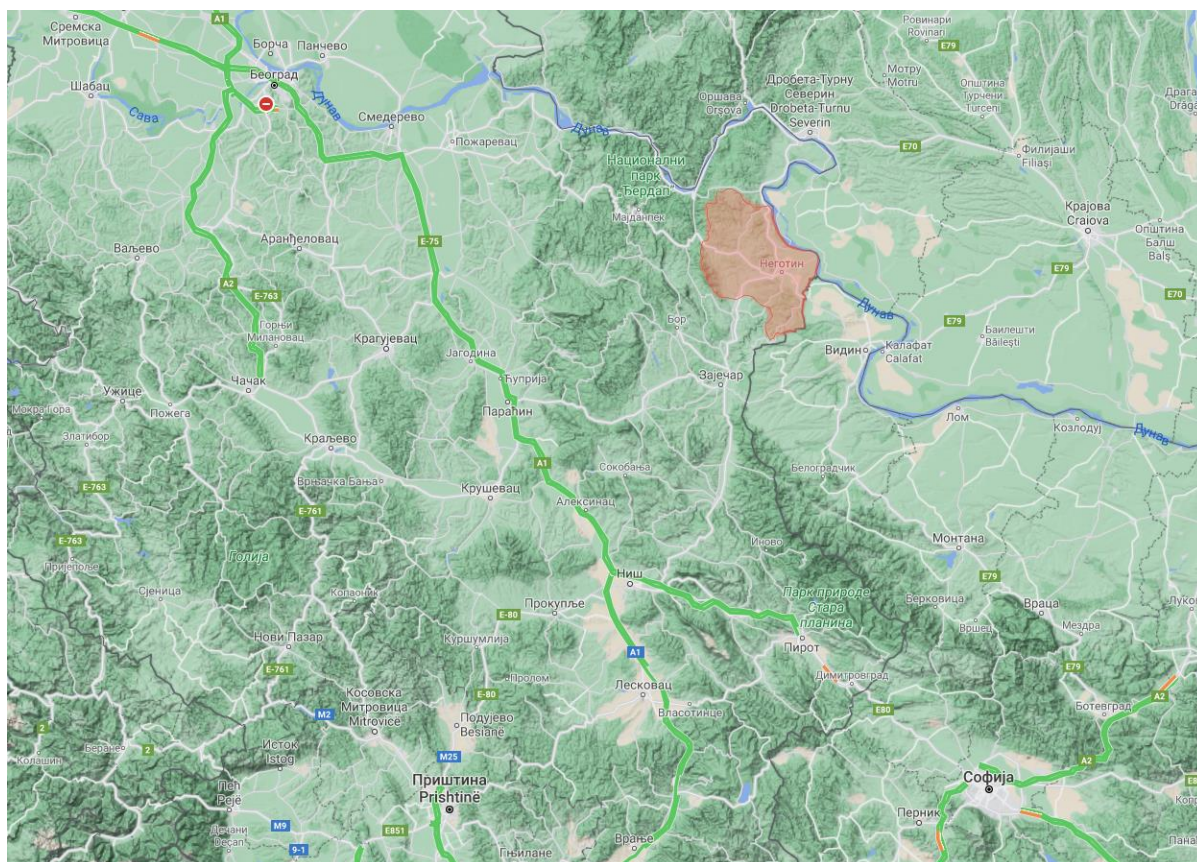
Opštinu Negotin karakterišu i značajne investicije, od kojih je najvažnija kupovina IHP Prahovo od strane Eliksir grupe iz Šapca. Ova fabrika je danas postala vodeći proizvođač fosforne kiseline, kompleksnih mineralnih đubriva i mineralnih hranjiva na bazi fosfora. Dolaskom Eliksira u Negotin, grad je oživeo i može se reći da je Eliksir motor njegovog razvoja.

Na teritoriji opštine Negotin ima oko 4.700 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava. Vinogradarstvo i vinarstvo su tradicionalno razvijene grane poljoprivredne proizvodnje, a čuveni kompleksi vinskih podruma „pivnice“ u Rogljevu, Rajcu i Smedovcu predstavljaju izuzetan turistički resurs.

Bogato kulturno nasleđe Negotina uključuje arheološka nalazišta iz doba Neolita, ostatke Rimske kulture (arheološko nalazište Vrelo Šarkamen), srednjevekovne manastire (Bukovo, Vratna, Koroglaš) spomenike iz novije istorije (gradske crkve, kompleks Mokranjčeve kuće...). Uz to, kulturne, muzičke i etno manifestacije (Mokranjčevi dani, Međunarodni Sajam meda i vina, Dan Dunava...), čine Negotin jednom od najatraktivnijih turističkih destinacija u oblasti kulturnog turizma Istočne Srbije.

2. Položaj opštine

Opština Negotin se nalazi na trameđi Srbije, Rumunije i Bugarske. Prostire se na 1.089 kvadratnih kilometara, što predstavlja 1,9% površine Srbije. Sam grad Negotin nalazi se na 37 metara nadmorske

Ilustracija 1: Položaj opštine Negotin

visine, a najviša nadmorska visina u opštini je 300 metara.

Prostor nizije u kojoj se Negotin nalazi otvoren je ka Vlaško-Pontijskom basenu (prema severoistoku), a zatvoren planinskim vencima i kosama Karpatskih i Balkanskih planina, sa zapada, jugozapada i juga, što uslovljava izrazito kontinentalnu klimu sa velikim temperaturnim amplitudama od -30 do +40 stepeni Celzijusovih. Opština je povezana sa Beogradom, iz tri pravca: Đerdapskom magistralom prema Kladovu, zatim preko Majdanpeka i Kučeva kao i preko Zaječara i Paraćina. Negotin je povezan i železnicom - pruga Prahovo-Niš koja omogućava vezu ka Nišu i Beogradu. Blizina Luke Prahovo (10 km od grada) izraziti je razvojni potencijal jer omogućava teretni rečni saobraćaj, kako unutrašnji, tako i međunarodni.

U neposrednoj blizini grada Negotina (13 km) je granični prelaz Mokranje sa Bugarskom koji omogućava brzu vezu sa koridorom 4. Od Negotina na 65 km udaljenosti je i granični prelaz Đerdap na Dunavu sa Rumunijom.

Negotin je povezan i sa međunarodnim putem "Koridor 10" (magistralnim putem ka Paraćinu i Nišu – 140 km u oba pravca). Najbliži aerodromi Negotinu su oni u Nišu i Krajovi (Rumunija) na oko 150 km. Na 70 km od Negotina se nalazi i aerodrom Bor (aerodrom poseduje dozvolu direktorata za civilno vazduhoplovstvo za sportske letove. Trenutno se vrše aktivnosti na uvođenju aerodroma u civilni saobraćaj za noćne, čarter, regionalne i međunarodne letove).

3. Demografija i ljudski resursi

Na teritoriji opštine Negotin nalazi se 39 naseljenih mesta i izuzev samog grada sva ostala su seoska. U opštini danas živi 32.007 ljudi. U gradu Negotinu živi nešto više od trećine ukupnog broja stanovnika (37%), dok ostatak živi u 38 sela. U pogledu broja stanovnika i veličine seoskih naselja ova sela su različitog tipa. Najveća naselja su: Jabukovac (2.305), Radujevac (2.234) i Kobišnica (2.107), dok još sedam seoskih naselja imaju više od 1.000 stanovnika.

Tabela 1: Osnovni podaci (2019.)

OPIS	IZNOS
Stanovništvo – procena sredinom godine	32.007
Gustina naseljenosti (broj stanovnika/km)	29
Stopa živorođenih	5
Stopa umrlih	21
Stopa prirodnog priraštaja	-16
Očekivano trajanje života živorođenih (prosek godina)	74
Prosečna starost (u godinama)	48
Indeks starenja (60+ god. / 0–19 god.)	245
Prosečan broj članova domaćinstva	2,66

Izvor: Vitalna statistika, RZS

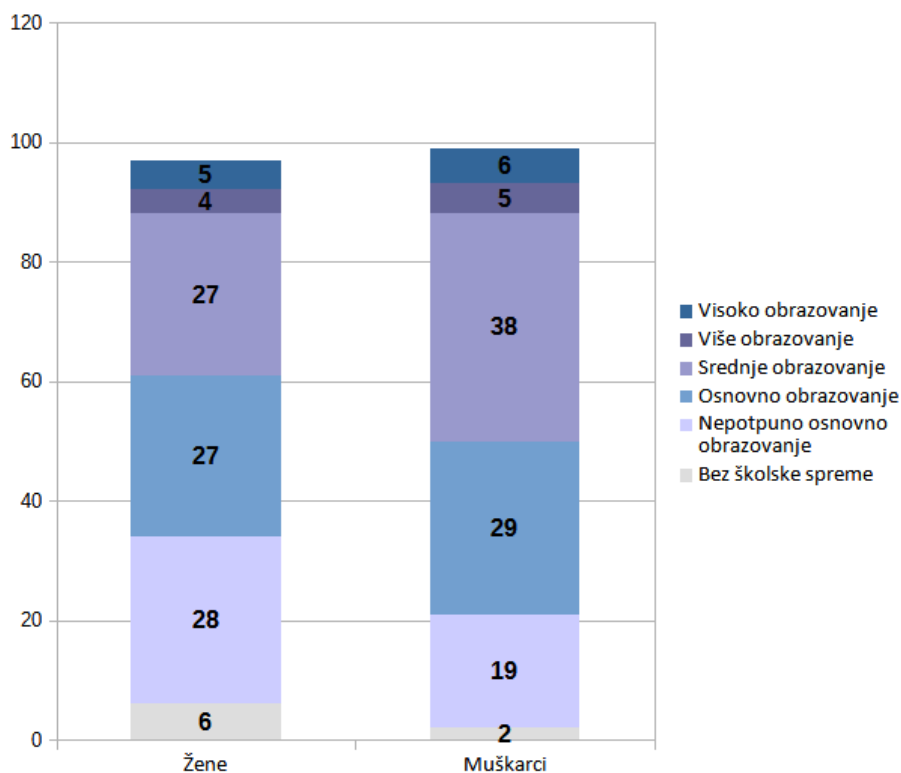
Smanjenje broja stanovnika u opštini posledica je značajnijih migracija, posebno u inostranstvo. Prema popisu iz 2011. u inostranstvu je bilo 12.427 lica, što je u apsolutnom iznosu bio najveći broj za jednu opštinu u Srbiji, ne računajući grad Beograd. U ukupnom stanovništvu, što je i situacija na celoj teritoriji Srbije veći je broj žena od broja muškaraca. Karakteristika ovog područja je povećano učešće starog stanovništva.

Tabela 2: Stanovništvo prema starosnim grupama i polu, 2018–2019.

OPIS	2018		2019	
	Ž	M	Ž	M
Deca starosti do 6 godina (predškolski uzrast)	712	733	668	709
Deca starosti 7–14 godina (uzrast osnovne škole)	992	1.043	984	1.002
Deca starosti 15–18 godina (uzrast srednje škole)	602	633	570	619
Deca starosti 0–17 godina	2.157	2.244	2.072	2.172
Broj mladih (15–29 godina)	2.356	2.544	2.294	2.516
Radni kontingent stanovništva (15–64 godina)	9.749	9.871	9.490	9.615
Ukupan broj stanovnika	16.849	15.805	16.487	15.520

Izvor: Vitalna statistika, RZS

U obrazovnoj strukturi opštine Negotin dominira srednjoškolsko obrazovanje, koje ima 27% žena, odnosno 38% muškaraca od ukupnog broja stanovnika. Samo osnovno obrazovanje ima 27% žena i 29% muškaraca, dok je više i visoko obrazovanih žena 9%, a muškaraca 11%.

Ilustracija 2: Stanovništvo starosti 15 i više godina prema školskoj spreml i polu, 2011.

Po nacionalnoj strukturi opština Negotin je višenacionalna zajednica, ali sa dominantnim srpskim stanovništvom čiji je udeo 80%. Osim njih, najzastupljeniji su Vlasi (9,1%) i Romi (1,2%) dok Rumuni, Bugari, Makedonci, Crnogorci, Jugosloveni, Albanci i ostali, pojedinačno ne prelaze 1%. Većina nastanjenih na području opštine Negotin govori srpski kao maternji jezik - 71,87% stanovnika, dok je u priličnoj meri zastupljen i vlaški jezik kojim govori oko 19,5% populacije.

4. Privreda

Region Južne i Istočne Srbije je u 2017. godine učestvovao 13,8 odsto u stvaranju BDP (bruto domaćeg proizvoda) Republike Srbije, a vrednost regionalnog bruto dodatog proizvoda iznosila je 655.938 miliona dinara.

Prema preliminarnim rezultatima obračuna regionalnog BDP-a za 2018. godinu, vrednost regionalnog BDP-a i učešća regiona u vrednosti nacionalnog BDP-a iznosi za Region Južne i Istočne Srbije je nešto porastao i iznosio je 716.496 miliona dinara (14,1% u odnosu na Republiku).

Učešće Borskog upravnog okruga u stvaranju BDV (bruto dodate vrednosti) Republike Srbije je 1,5 odsto (59.230 mil. RSD). U strukturi BDV Borskog upravnog okruga najzastupljenija je industrija i rudarstvo (65,5 odsto, što je znatno iznad republičkog proseka), usluge (27,8 %) i poljoprivreda koja učestvuje sa 4,9 %. Građevinarstvo učestvuje sa 1,9 %, što je ispod republičkog proseka.

Ukupne investicije u osnovna sredstva u 2018. godini u opštini Negotin iznosile su 14,5 miliona evra, a struktura investicija izgledala je ovako:

Tabela 3: Investicije u osnovna sredstva po tehničkoj strukturi, 2018. godine (u 000 evra)

Ukupno	Građevinski radovi	Zemljište	Domaća oprema	Uvozna oprema	Kultivisani biološki resursi	Intelektualna svojina
14.502	5.246	996	7.093	1.027	0	137

Izvor: RPK Zaječarskog i Borskog upravnog okruga

Spoljnotrgovinska robna razmena privrede na području opštine Negotin u 2019. je iznosila oko 70 miliona EUR.

Tabela 4: Pregled spoljnotrgovinske robne razmene, period januar-decembar 2019. godine

Ukupna robna razmena (000 EUR)	Izvoz (000 EUR)	indeks I-XII 2019 / I-XII 2018	učešće u izvozu RPK (u %)	Uvoz (000 EUR)	indeks I-XII 2019 / I-XII 2018	učešće u uvozu RPK (u %)	Saldo (000 EUR)	pokrivenost uvoza izvozom (u %)
69.778,8	46.126,1	119,2	7,0	23.652,7	102,7	4,6	22.473,5	195,0

Izvor: RPK Zaječarskog i Borskog upravnog okruga

Na teritoriji opštine Negotin u 2019. godini bilo je zaposleno nešto više od 7.500 ljudi, odnosno malo ispod četvrtine ukupnog broja stanovnika. Prema metodologiji Republičkog zavoda za statistiku, koja je izmenjena 2015. u ovaj broj spadaju i registrovani individualni poljoprivrednici. U poslednjim godinama dolazi do minimalnih oscilacija u broju zaposlenih. Ove promene nisu velike. Broj zaposlenih se neznatno smanjio od 7.680 u 2017. na 7.587 u 2018. odnosno na 7.527 u 2019.

Tabela 5: Zaposlenost i zarade (2019.)

OPIS	IZNOS
Registrovani zaposleni	7.527
Registrovani zaposleni prema opštini prebivališta u odnosu na broj stanovnika (%)	24
Prosečne zarade bez poreza i doprinosa (RSD)	46.221
Registrovani nezaposleni	2.007

Izvor: Statistika zaposlenosti i zarada, RZS

U strukturi broja zaposlenih po delatnostima dominiraju usluge. U prerađivačkoj industriji koja je nekada dominirala u opštini Negotin, danas radi 18,8% od ukupnog broja zaposlenih.

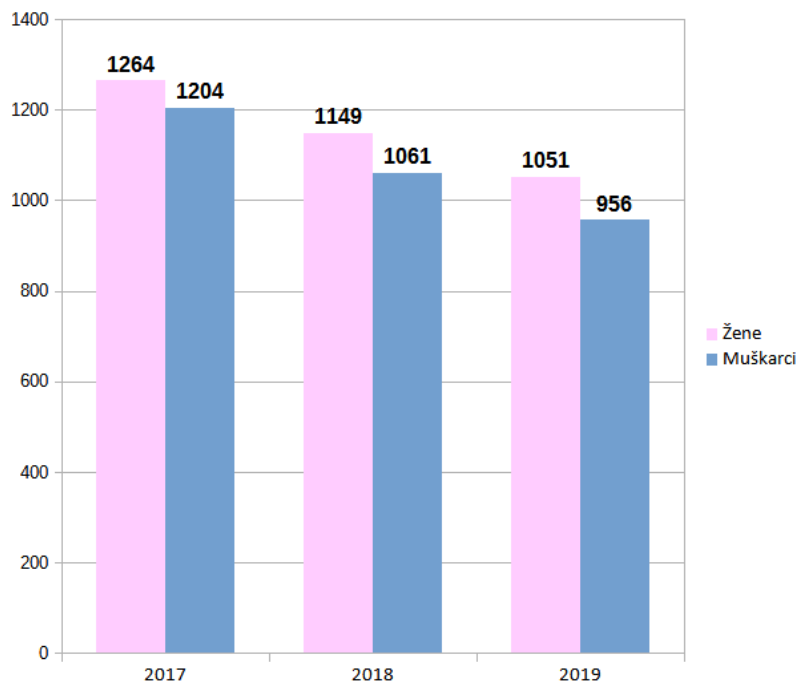
Tabela 6: Broj zaposlenih po delatnostima (2018.)

Ukupno	7.675
Registrovani individualni poljoprivrednici	943
Svega zaposlenih	6.732
Zaposleni u pravnim licima	4.908
Preduzetnici, lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposleni kod njih	1.824
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	116
Rudarstvo	13
Prerađivačka industrija	1.442
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	280
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	127
Građevinarstvo	154
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1.264
Saobraćaj i skladištenje	321
Usluge smeštaja i ishrane	335
Informisanje i komunikacije	57
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	80
Poslovanje nekretninama	15
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	183
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	179
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	636
Obrazovanje	574
Zdravstvena i socijalna zaštita	721
Umetnost, zabava i rekreacija	84
Ostale uslužne delatnosti	149

Izvor: Statistika zaposlenosti i zarada, RZS

Prosečne zarade bez poreza i doprinosa, u periodu od 2017–2019. beleže blagi porast i iznosile su 43.798 dinara u 2017., 42.331 u 2018., dok je prosečna zarada iznosila 46.221 dinara u 2019. I pored blagog rasta, zarade su nešto ispod republičkog proseka.

U 2019. godini, opština Negotin imala je ukupno 2.007 nezaposlenih (1.051 žena i 956 muškaraca). U strukturi nezaposlenih dominira starosna grupa od 30-54 godina kojih je bilo 57%. Na starosnu grupu preko 55 godina otpada 24% nezaposlenih, dok su mladi (od 15-29 godina) činili 19% nezaposlenih. Broj nezaposlenih u poslednje tri godine se smanjuje.

Ilustracija 3: Broj nezaposlenih po polu u periodu 2017-2019.

Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje

Prema podacima Agencije za privredne registre, u opštini Negotin u 2019. godini bilo je ukupno 170 aktivnih privrednih društava i 5,5 puta više registrovanih preduzetnika (939).

U poslednjih nekoliko godina, od investicija, najznačajnija je ona u prerađivačku industriju: IHP je privatizovala Eliksir grupa iz Šapca i Eliksir Prahovo 2013. godine započinje proizvodnju. Samo nakon nekoliko godina ova fabrika je postala vodeći proizvođač fosforne kiseline, kompleksnih mineralnih đubriva i mineralnih hraniva na bazi fosfora. Dolaskom Eliksira u Negotin, grad je oživeo i može se reći da je Eliksir motor njegovog razvoja.

Ima više investicije iz dijaspore, kao što su na primer: NTS Kobišnica, Spajić doo - Miloševo, Appletown doo - Jabukovac, Aluminex Euroline doo - Kobišnica, Reggina doo - Jabukovac, Inex Beganović, Novi stil doo - Samarinovac, Nikolić prevoz doo - Samarinovac, Vinarija Mikić – Rečka itd.

Na teritoriji opštine Negotin od značaja je i poljoprivredna proizvodnja u kojoj, prema popisu poljoprivrede ima ukupno 4.700 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava na kojima je angažovano ukupno 6.214 članova porodice i rođaka koji obavljaju poljoprivredne aktivnosti na porodičnim gazdinstvima

5. Ostale informacije

Na teritoriji opštine Negotin postoji 10 osnovnih škola sa 22 područna odeljenja i ukupno 1.757 učenika, kao i 4 srednje škole sa 859 učenika.

Opštinu Negotin pokriva i nekoliko značajnih institucija za podršku biznisu: Regionalna privredna komora Zaječarskog i Borskog upravnog okruga, RARIS – Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije i Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Negotin.

Bazirano na raspoloživoj radnoj snazi, kao i postojećim braunfield lokacijama, odnosno prirodnim potencijalima, a na osnovu Strategije održivog razvoja za period 2012-2021., opština Negotin je svoje razvojne prioritete grupisala u tri osnovne grupe:

- ekonomski razvoj (unapređenje i modernizacija poljoprivrede, poboljšanje uslova za razvoj i unapređenje turizma, razvoj infrastrukture i jačanje lokalne privrede),
- društveni razvoj (unapređenje kapaciteta lokalne zajednice za kvalitetnije zadovoljavanje potreba svih stanovnika) i
- zaštita životne sredine (zaštita i korišćenje prirodnih resursa u skladu sa principima održivog razvoja).

Od raspoloživih braunfield lokacija u opštini Negotin najznačajnije su skladište i hladnjača Prahovo koja se nalazi na dve parcele površine 4.800 i 1.100 m², od kojih je površina pod objektima 971 m² i koja je u vlasništvu poljoprivredne zadruge „Prahovo“ (izgrađeno i komunalno uređeno zemljište, postoje priključci na sistem za snabdevanje vodom, električnom energijom, telefon, internet, pristupna saobraćajnica) i Proizvodna hala „Mihajlović“ u naselju Bukovče (površina parcele je 5015 m², površina pod objektima: 1080 m²; izgrađeno i komunalno uređeno zemljište, postoje priključci na sistem za snabdevanje vodom, električnom energijom sa mogućnošću priključenja na struju visokog napona, telefon, internet, pristupna saobraćajnica).

Opština Negotin raspolaže i sa više lokacija namenjenih grinfild investicijama, od kojih je najznačajnija industrijska zona na severoistoku grada, oko 2 km od centra. Površina zone je 23,40 ha a površina slobodna za prodaju ili davanje bez naknade iznosi 13,32 ha. Povezana je železničkom prugom sa Lukom Prahovo udaljenom 7 km. Na području industrijske zone mogu se graditi poslovni, proizvodni, skladišni, servisni i uslužni objekti. Negotin poseduje Studiju opravdanosti za industrijsku zonu „Zona skladišta“ i tehničku dokumentaciju za izvođenje radova na izgradnji infrastrukture.

Opština Negotin je u postupku pripreme i projekta javno-privatnog partnerstva Regionalnog centra za upravljanje komunalnim otpadom „Halovo“, zajedno sa još nekoliko opština i gradova istočne Srbije. Za ovaj projekat zvanično je usvojen Plan detaljne regulacije i izrađen je Regionalni plan upravljanja otpadom, kao i ugovor za njegovu primenu. Projekat JPP čeka na odobrenje Državne komisije za JPP. Javni poziv / međunarodni tender za JPP je u pripremi.

Opština Negotin veliki značaj pridaje razvoju turizma koji predstavlja jedan od prioriteta lokalnog ekonomskog razvoja. Praksa je pokazala i to da je turizam oblast u koju su povratnici iz inostranstva spremni da investiraju, o čemu govore novoizgrađeni kapaciteti (mini hoteli, prenočišta, restorani, seoski smeštaj). Bogato kulturno nasleđe koje uključuje arheološka nalazišta iz doba Neolita, ostatke Rimske kulture (arheološko nalazište Vrelo Šarkamen), srednjevekovne manastire (Bukovo, Vratna, Koroglaš) spomenike iz novije istorije (gradske crkve, kompleks Mokranjčeve kuće...), zajedno sa razvijenim kulturnim, muzičkim i etno manifestacijama (Mokranjčevi dani, Međunarodni Sajam meda i vina, Dan Dunava...), čine Negotin jednom od najatraktivnijih turističkih destinacija u oblasti kulturnog turizma Istočne Srbije. Iz ugla razvoja turizma jako je važna činjenica da su vinogradarstvo i vinarstvo razvijene grane poljoprivredne proizvodnje u opštini Negotin koje predstavljaju bazu za razvoj vinskog turizma, a čuveni kompleksi vinskih podruma „pivnice“ u Rogljevu, Rajcu i Smedovcu predstavljaju turističke motive visokog stepena atraktivnosti.

Broj turista i broj noćenja u 2018. godini je dat u narednoj tabeli:

Tabela 7: Broj turista i broj noćenja (2018.)

Grad – mesto	Turisti			Noćenja turista			Prosečan broj noćenja turista	
	svega	domaći	strani	svega	domaći	strani	domaći	strani
Negotin	5.989	4.929	1.060	15.288	12.219	3.069	2,5	2,9
ukupno								
Rajac	2.045	2.008	37	8.277	8.236	41	4,1	1,1

Izvor: RZS

Prema raspoloživim podacima RZS, u odnosu na 2018. godinu, u 2019. broj turista i broj noćenja povećan je za oko 10%.

6. Prioriteti razvoja

Strategija održivog razvoja opštine Negotin za period 2012-2021., je razvojne prioritete grupisala u tri osnovne grupe:

- ekonomski razvoj (unapređenje i modernizacija poljoprivrede, poboljšanje uslova za razvoj i unapređenje turizma, razvoj infrastrukture i jačanje lokalne privrede),
- društveni razvoj (unapređenje kapaciteta lokalne zajednice za kvalitetnije zadovoljavanje potreba svih stanovnika) i
- zaštita životne sredine (zaštita i korišćenje prirodnih resursa u skladu sa principima održivog razvoja).

1. Ekonomski razvoj

U okviru prioriteta definisanog kao „Ekonomski razvoj“, opština Negotin je kao strateške ciljeve formulisala sledeće:

- Podizanje kapaciteta opštinske administracije, usvajanje strateških dokumenata i ustanovljavanje baza podataka,
- Unapređenje i modernizaciju poljoprivrede (kroz edukaciju poljoprivrednih proizvođača i podršku udruživanju, povećanje obima i kapaciteta poljoprivredne proizvodnje i prerade),
- Poboljšanje uslova za razvoj i unapređenje turizma (izgradnja, unapređenje i razvoj turističke infrastrukture, jačanje kapaciteta zaposlenih u turizmu i institucionalna podrška razvoju turizma)
- Razvoj infrastrukture
- Jačanje i održivost lokalne privrede (podizanje kapaciteta radne snage, unapređenje uslova za investiranje, podrška razvoju preduzetništva i MSP sektoru)

2. Društveni razvoj

Strateški ciljevi opštine Negotin unutar prioriteta „Društveni razvoj“ je Unapređenje kapaciteta lokalne zajednice za kvalitetnije zadovoljavanje potreba svih stanovnika i to dostizanjem sledećih specifičnih ciljeva:

- Unapređenje kapaciteta kroz kapitalne investicije i održavanje objekata i opreme
- Unapređenje stručnih i profesionalnih kapaciteta i modernizacija u društvenom sektoru
- Unapređenje programa rada - uvođenje novih usluga i modernizacija postojećih

3. Zaštita životne sredine

Zaštita i korišćenje prirodnih resursa u skladu sa principima održivog razvoja je ključni strateški cilj opštine Negotin u okviru prioriteta „Zaštita životne sredine“, a specifični ciljevi su:

- Unapređenje rada opštinske administracije
- Uređenje i povećanje javnih zelenih površina na teritoriji opštine Negotin
- Poboljšanje kvaliteta voda
- Unapređenje sistema za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom
- Podizanje nivoa ekološke svesti
- Poboljšanje kvaliteta vazduha i
- Uspostavljanje sistema racionalnog gazdovanja energijom

7. Prednosti poslovanja u Srbiji

Zajedno sa započetim ekonomskim reformama, Srbija se pozicionirala kao jedna od najznačajnijih investicionih destinacija Centralne i Istočne Evrope.

Prednosti poslovanja u Srbiji ogledaju se kroz:

- Konkurentne poreske stope – PDV, Porez na dobit itd. su među najnižima u Evropi.
- Restruktuiran i stabilan finansijski sistem.
- Jednostavne procedure osnivanja i registracije preduzeća.
- Jednostavne procedure za obavljanje spoljno-trgovinskog posla i realizaciju ulaganja.
- Slobodan pristup tržištu od preko 1.1 milijarde potrošača. Eksterno, Srbija može služiti kao proizvodni centar za bescarinski izvoz na tržište od više od 1 milijarde ljudi koje uključuje Evropsku uniju, Rusku Federaciju, SAD, Kazahstan, Tursku, zemlje CEFTA - Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija, Moldavija, Srbija i UNMIK/Kosovo, članove Sporazuma o slobodnoj trgovini sa zemljama EFTA - Island, Lihtenštajn, Norveška i Švajcarska i sporazum sa Belorusijom.
- Kvalitetno poslovno okruženje u Srbiji uz sistem podsticajnih mera koje daje država.

8. Prednosti poslovanja u opštini Negotin

Osnovne prednosti za poslovanje i investiranje u gradu Zaječaru su:

Povoljan geostrateški položaj.

Opština Negotin ima izuzetan geografski položaj, sa dobrom saobraćajnom povezanošću

Opština Negotin se nalazi na sjajnoj lokaciji za poslovanje:

- Neposredna blizina Dunava i Luke Prahovo koja je prva luka na ulazu u Srbiju;
- Neposredna blizina EU regiona - tromeđa Rumunije, Bugarske i Srbije;
- Dva međunarodna granična prelaza - Mokranje (Bugarska) i Kusjak (Rumunija);

Posvećena lokalna samouprava

Lokalna samouprava je vrlo posvećena saradnji sa investitorima i spremna je da uvaži svaki zahtev investitora. Opština Negotin nudi dobru podršku svakome ko želi da posluje u Srbiji.

Doprinosi za uređivanje građevinskog zemljišta su vrlo povoljni za investitore

Na osnovu Odluke o utvrđivanju doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta, doprinosi za uređivanje građevinskog zemljišta ne obračunavaju se za proizvodne i skladišne objekte. Inače, za izgradnju objekata za obavljanje delatnosti koja je od značaja za privredni razvoj opštine Negotin doprinos može biti umanjen i do 80%, uz saglasnost Opštinskog veća. Doprinos za uređivanje građevinskog zemljišta može se platiti jednokratno, u celosti, ili na rate. Ukoliko se doprinos plaća jednokratno, odobrava se umanjeње u iznosu od 30%.

Obezbeđena infrastruktura.

U Negotinu postoji više lokacija za brownfield kao i slobodnog prostora za greenfield investicije, a gotovo da nema mesta gde nemate pristup širokopojasnom internetu i vezu sa mobilnom telefonijom. Osim toga, opština poseduje vrlo kvalitetno poljoprivredno zemljište površine 70.445 ha.

Ugodno okruženje za život.

Negotin je ugodno okruženje za život, jer je bezbednost na visokom nivou, sa niskom stopom kriminala. Opština ima razvijen sistem obrazovanja, predškolskih ustanova, socijalnih usluga i zanimljivu kulturno–umetničku ponudu - Muzej, sportske terene, bazen, brojne turističke lokacije i manifestacije, a sama pozicija opštine omogućava kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

Opštinu Negotin karakteriše i:

Opštinu Negotin karakterišu i:

- Konkurentne cene zemljišta
- Efikasna lokalna administracija fokusirana na potrebe investitora
- Kvalifikovana i dostupna radna snaga
- Opština Negotin je 2014. postala sertifikovana opština sa povoljnim poslovnim okruženjem.
- Podrška RARIS-a investitorima iz dijaspore

Opština Negotin je 2018. godine u okviru Programa podrške Vlade Švajcarske razvoju opština kroz unapređenje dobrog upravljanja i socijalne uključenosti Swiss PRO dobila sertifikat „Nove ideje po meri zajednice“ kao jedna od opština koje su primer dobrog upravljanja, usmerene ka unapređivanju socijalne uključenosti i poboljšanju položaja ranjivih grupa.

9. Podrška poslovanju na nacionalnom nivou

U Srbiji postoji državni sistem podsticaja investicijama i privatnom biznisu. Vlada Republike Srbije pruža razne vidove finansijske i nefinansijske podrške potencijalnim i postojećim privrednim subjektima. Osim olakšica predviđenih zakonima, biznisu su dostupni i različiti vidovi podrške kroz programe:

- Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ),
- Fonda za razvoj Republike Srbije i
- Razvojne agencije Srbije (RAS).
- Privredne komore Srbije (PKS)
- RARIS – Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije

Na osnovu Zakona o porezu na dohodak građana (Član 21ž) i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (Član 45đ), predviđeni su sledeći vidovi podrške:

- **Do 70% oslobođenja od poreza i doprinosa za novo zapošljavanje**
Od 1. januara 2020. godine će sve kompanije koje zapošljavaju osobe koje tokom 2019. godine nisu bile u radnom odnosu, uključujući i mlade koji se prvi put zapošljavaju, imati mogućnost da budu oslobođene obaveze plaćanja poreza i doprinosa i to:
  - u 2020. godini - 70% poreza i 100% doprinosa za PIO
  - u 2021. godini - 65% poreza i 95% doprinosa za PIO
  - u 2022. godini - 60% poreza i 85% doprinosa za PIO
- **70% umanjene osnovice poreza i doprinosa za zapošljavanje mladih povratnika**
Osoba koja zasniva radni odnos sa domaćim poslodavcem na radnom mestu za koje je potrebno posebno stručno obrazovanje i potreba koja se ne može lako zadovoljiti na domaćem tržištu rada, ostvaruje pravo na olakšicu u vidu umanjena osnovice poreza i doprinosa za 70% za zaradu novonastanjenih lica, ukoliko je:
  - u momentu zaključenja ugovora o radu mlađa od 40 godina i
  - u periodu od 12 meseci pre zaključenja ugovora o radu pretežno boravila van teritorije Republike Srbije radi daljeg školovanja, odnosno stručnog usavršavanja i
  - mesečna zarada je veća od 145.104 dinara.Pravo na umanjenje može da se ostvari za period od pet godina od dana zaključenja ugovora o radu.
- **70% manja osnovica poreza i doprinosa za zapošljavanje povratnika i stranaca**
Olakšica se odnosi na novonastanjena lica koja zasnaju radni odnos sa domaćim poslodavcem (na radnom mestu za koje je potrebno posebno stručno obrazovanje i potreba koja se ne može lako zadovoljiti na domaćem tržištu rada). Radi korišćenja olakšice, potrebno je ispuniti uslove:
  - da lice u prethodna 24 meseca nije pretežno boravilo na teritoriji Republike Srbije i
  - da je ugovorena mesečna bruto zarada veća od 217.656 dinara.
  - Pravo na umanjenje osnovice može da se ostvari za period od pet godina od dana zaključenja ugovora o radu, nezavisno od promene poslodavca.

Za aktuelne i konkretne podsticaje i mere podrške posetite sajtove navedenih institucija.

NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVNJE

Nacionalna služba za zapošljavanje – NSZ – je servis koji pruža usluge nezaposlenim licima i poslodavcima u Srbiji.

Programi NSZ namenjeni su:

- edukacijama i prekvalifikacijama nezaposlenih lica,
- finansijskoj podršci samozapošljavanja i zapošljavanja lica sa evidencije NSZ-a,
- angažovanju nezaposlenih lica kroz javne radove,
- zapošljavanju nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih lica,
- mladima kroz programe stručne prakse.

FOND ZA RAZVOJ REPUBLIKE SRBIJE

Fond za razvoj Republike - Srbije je jedna od najstarijih finansijskih institucija u vlasništvu države. Realizacijom svojih aktivnosti Fond za razvoj podstiče privredni razvoj, ravnomerni regionalni razvoj, unapređuje konkurentnosti domaće privrede, podstiče razvoj proizvodnog zanatstva i uslužnih delatnosti, podstiče zapošljavanje i razvoj tržišta kapitala.

Kroz Fond za razvoj Republike Srbije moguće je aplicirati za:

- Investicione kredite
- Kredite za trajna obrtna sredstva
- Kratkoročni krediti
- Kredite za održavanje tekuće likvidnosti
- Start-up krediti
- Podsticanje preduzetništva kroz razvojne projekte
- Krediti za poslovanje u nerazvijenim područjima
- Garancije
- Krediti za refinansiranje

RAZVOJNA AGENCIJA SRBIJE

Razvojna agencija Srbije je agencija Vlade Republike Srbije osnovana za obavljanje razvojnih, stručnih i operativnih poslova podsticanja i realizacije direktnih ulaganja, promocije i povećanja izvoza, razvoja i unapređenja konkurentnosti privrednih subjekata, ugleda i razvoja Republike Srbije u oblasti privrede i regionalnog razvoja. RAS nudi širok spektar usluga, uključujući podršku direktnim investicijama, podsticaj konkurentnosti i promociju izvoza, kao i sprovođenje projekata koji imaju za cilj da poboljšaju reputaciju i ugled Srbije i pozitivno utiču na ekonomski i regionalni razvoj.

RAS je zadužen za dodelu sredstava podsticaja za privlačenje direktnih investicija. Za ova bespovratna sredstva ravnopravno mogu da konkurišu kako domaći tako i strani investitori.

PRIVREDNA KOMORA SRBIJE

Privredna komora Srbije (PKS) je zakonom definisana organizacija privrednih subjekata. Članovi PKS su privredna društva, grupisana u sektore poljoprivrede, industrije i usluga, koji se uže grupišu u 19 granskih udruženja. PKS zastupa interese i stavove članova učešćem u kreiranju zakona i drugih propisa važnih za poslovnu zajednicu; unapređuje ekonomsku saradnju sa inostranstvom; pruža informativno-analitičku podršku privredi; podstiče izvoznu aktivnost i uključivanje domaćih kompanija u međunarodne dobavljačke lance.

Svi članovi PKS imaju prava i obaveze definisane zakonom i internim aktima. PKS je samostalna i nezavisna u svojim aktivnostima, a u radu njenih organa uprave i tela učestvuju privrednici.

RARIS – Regionalna agencija za razvoj Istočne Srbije

Osnivači RARIS–a su:

- Gradovi: Zaječar i Bor
- Opštine: Majdanpek, Kladovo, Boljevac, Knjaževac, Sokobanja i Negotin
- Regionalna privredna komora Zaječar,

- Preduzeće za puteve Zaječar,
- NVO “Timočki klub”,
- Fakultet za menadžment, Zaječar.

Cilj RARIS – a je podrška razvojnim inicijativama koje se zasnivaju na institucionalnom povezivanju i partnerstvu koji vode ka održivom razvoju istočne Srbije. RARIS usaglašava svoje aktivnosti sa osnivačima kroz redovne kontakte sa opštinskim Kancelarijama za lokalni ekonomski razvoj čije je osnivanje RARIS i inicirao i pomogao. RARIS ima izuzetnu saradnju sa više Ministarstava, domaćih institucija i organizacija. RARIS pruža niz usluga preduzetnicima i preduzećima, od prosleđivanja bitnih informacija, organizovanja promocija, obuka, mentoringa, savetodavnih usluga pa do pomoći i pripremi projekata. RARIS ima dugogodišnje iskustvo u saradnji sa dijasporom, pre svega sa onom u Austriji.

10. Podrška poslovanju na opštinskom nivou

Opština Negotin nudi dobru podršku svakom investitoru. U početnim fazama, nakon što se potencijalni investitor javi opštinskoj upravi, moguće su različiti vidovi podrške:

- Na usluzi vam je brza i efikasna lokalna administracija fokusirana na potrebe investitora
- Opština obezbeđuje investitorima potrebnu komunalnu infrastrukturu (put, voda...)
- Podrška u konkurisanju za odlične subvencije i podsticajne mere sa državnog nivoa

Privredni razvoj opštine Negotin nije od značaja samo za region, već on ima poseban značaj za Republiku Srbiju, u cilju ravnomernijeg regionalnog razvoja i smanjenja stope nezaposlenosti. Potencijalni investitori mogu ostvariti podsticaje na osnovu Uredbe o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija ("Sl. glasnik RS", br. 110/2016.).

Opština je donela i nekoliko akata, koji predviđaju značajne povlastice za investitore. Na osnovu Odluke o utvrđivanju doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta („Sl. list opštine Negotin“ br.1/2015) u članu 12. propisano je da se za izgradnju objekata za obavljanje delatnosti koja je od značaja za privredni razvoj opštine doprinos može umanjiti do 80%, uz saglasnost Opštinskog veća.

Investitor doprinos za uređivanje građevinskog zemljišta može platiti na 36 mesečnih rata ili jednokratno, a u tom slučaju ima pravo na umanjjenje u iznosu od 30%. Opština je donela i Odluku o građevinskom zemljištu, a članovi 10. i 11. Odluke propisuju da se zakupnine za davanje u zakup građevinskog zemljišta u javnoj svojini može plaćati u ratama ili u celosti u kom slučaju se ostvaruje pravo na popust od 30%.

Opština Negotin je jedna od malog broja opština u Republici Srbiji koja ima i značajne subvencije za poljoprivrednu proizvodnju. U 2019. godini, ukupan iznos novca koji je bio namenjen za različite vrste subvencija iznosio je oko 40 miliona dinara.

U 2020. godini, opština Negotin je raspisala konkurs za dodelu sredstava po više osnova. Za podizanje novih zasada vinove loze dodeljene su subvencije do 500 hiljada dinara po hektaru. Podsticaji su se mogli ostvariti i za sektor proizvodnje mesa, mleka, voća, povrća, cveća, kao i za gajenje žitarica, uljarica, aromatičnog i začinskog bilja s tim što većina podsticaja je bila od 40 do 70 odsto investicije. Program podrške obuhvatao je i nabavku priplodnih grla, mašina i opreme za novodnjavanje, povećanje konkurentnosti u proizvodnji, preradi, skladištenju i pakovanju proizvoda. Subvencije su dodeljene i za razvoj ruralnog turizma.

Prilog 1. Kako registrovati biznis u Srbiji?

Procedura registracije biznisa u Republici Srbiji je veoma jednostavna. Dovoljno je da posetite internet stranicu Agencije za privredne registre (APR) i preuzmete obrazac - Jedinstvena registraciona prijava osnivanja pravnih lica i drugih subjekata. Takođe možete posetiti i najbližu Agenciju za privredne registre u kojoj će Vam dati sve potrebne informacije za registrovanje.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima u Agenciji za privredne registre se upisuju sledeće pravne forme:

- preduzetnička radnja
- privredna društva (ortačko društvo; komanditno društvo; društvo sa ograničenom odgovornošću; akcionarsko društvo)
- ogranak stranog privrednog društva
- predstavništvo stranog privrednog društva
- javno preduzeće
- zadruga
- zadružni savez
- drugi subjekt ako je to propisano posebnim zakonom.

Proces registracije je veoma kratak i traje od tri do pet radnih dana. Troškovi registracije iznose od 1.500,00 do 18.000,00 dinara u zavisnosti od oblika i forme. Najčešći oblik registracije u Srbiji je preduzetnik ili DOO - Društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnovne sličnosti i razlika između preduzetnika i DOO:

- Postupak registracije kod APR-a za preduzetnika je jednostavniji nego za DOO.
- Preduzetnik može biti stranac, lice koje nema prebivalište u Srbiji, ali za dalje obavljanje poslovnih aktivnosti mora da dobije boravišnu i radnu dozvolu.
- Osnivač DOO može biti i strano fizičko i strano pravno lice. Stranac osnivač nije dužan da poseduje boravišnu i radnu dozvolu.
- U pogledu vlasništva, kroz DOO se lakše realizuju partnerski odnosi, jer preduzetnik predstavlja individuu koja pravno gledano sama snosi sve koristi i posledice nastale iz obavljanja poslovne aktivnosti.
- Preduzetnik za obaveze iz poslovanja odgovara celokupnom svojom imovinom, neograničeno, a za poreske obaveze i sa imovinom svih punoletnih članova domaćinstva (član 157 Zakona o porezu na dohodak građana).
- Osnivač DOO za obaveze DOO odgovara samo upisanim ulozima, a ne odgovara svojom imovinom.
- DOO kod osnivanja obavezno upisuje i kod APR-a registruje ulog, ali on ne mora biti veći od 100 dinara i naknadno se može povećavati
- Kazne za prekršaje najčešće su za duplo, a u nekim slučajevima i do deset puta manje za preduzetnike nego za DOO.
- Preduzetnik može poslovne knjige voditi po sistemu prostog ili po sistemu dvojnog knjigovodstva, dok DOO poslovne knjige mora voditi po sistemu dvojnog knjigovodstva.
- Preduzetnici se mogu opredeliti i prijaviti za paušalno oporezivanje, osim u slučajevima pobrojanim članom 40, stav 2 Zakona o porezu na dohodak građana (npr. trgovina kao delatnost, bilo koja delatnost sa prometom preko 6.000.000,00 din u toku kalendarske godine itd.)
- Bez obzira na delatnost, paušalac ne može biti preduzetnik koji je u sistemu PDV-a.
- DOO ni u kojem slučaju ne može biti paušalac.
- Porez na dobit (dohodak) plaća se na razliku između prihoda i rashoda, odnosno dobit, i kod preduzetnika i kod DOO. Stopa poreza kod preduzetnika je 10%, a kod DOO je 15%.

- Preduzetnik može promeniti pravnu formu u DOO, a DOO ne može promeniti pravnu formu u preduzetnika.
- Preduzetnik ne može imati statusne promene spajanja, pripajanja, izdvajanja ili podele, a DOO može.
- DOO može promeniti vlasnika, a preduzetnik ne može.

OSNIVANJE PRIVREDNOG DRUŠTVA I PREDSTAVNIŠTVA OD STRANE STRANOG ULAGAČA

Strani ulagač (strano pravno lice sa sedištem u inostranstvu, uključujući i ogranak stranog pravnog lica koji je registrovan u Republici Srbiji; strani državljanin, bez obzira na stalno mesto boravka; državljanin Republike Srbije sa stalnim mestom boravka izvan Republike Srbije dužim od jedne godine) može osnivati privredno društvo u Srbiji u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i zakonom kojim se uređuju ulaganja.

Strani ulagač u pogledu svog ulaganja uživa jednak položaj i ima ista prava i obaveze kao i domaći ulagač ukoliko Zakonom o ulaganjima ili drugim zakonom nije drugačije predviđeno.

Procedura registracije privrednog subjekta za strane osnivače

Predstavništvo stranog privrednog društva je njegov izdvojeni organizacioni deo, koji može obavljati prethodne i pripremne radnje u cilju zaključenja pravnog posla tog društva.

Predstavništvo nema svojstvo pravnog lica i može zaključivati samo pravne poslove u vezi sa svojim tekućim poslovanjem. Strano privredno društvo odgovara za obaveze prema trećim licima koje nastanu u poslovanju njegovog predstavnštva.

Predstavništvo se obrazuje odlukom nadležnog organa stranog privrednog društva, koja obavezno sadrži:

- naziv i sedište registra u kom je osnivač predstavnštva registrovan
- naziv, pravnu formu i sedište osnivača predstavnštva
- matični/registarski broj osnivača predstavnštva
- lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika osnivača predstavnštva
- adresu predstavnštva
- lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika predstavnštva
- predstavništvo se obavezno registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Propisana dokumentacija i naknada za registraciju:

- Jedinstvena registraciona prijava osnivanja pravnih lica i drugih subjekata i upisa u jedinstveni registar poreskih obveznika
- Odluku nadležnog organa stranog privrednog društva o obrazovanju predstavnštva
- Izvod iz registra u kome je registrovano strano privredno društvo, sa prevodom overenim od strane ovlašćenog sudskog tumača
- Dokaz o brojevima računa preko kojih strano privredno društvo posluje
- Izjava ovlašćenog lica stranog privrednog društva o preuzimanju odgovornosti društva za sve obaveze koje nastanu u vezi sa poslovanjem predstavnštva overena od nadležnog organa overe, sa prevodom na srpski jezik overenim od strane ovlašćenog sudskog tumača
- Dokaz o uplati naknade za registraciju osnivanja

Zapošljavanje stranaca

Stranac (svako lice koje nema državljanstvo Republike Srbije) koji se zapošljava u Republici Srbiji ima jednaka prava i obaveze u pogledu rada, zapošljavanja i samozapošljavanja kao i državljani Srbije. Uslovi za zapošljavanje stranca su posedovanje odobrenja za privremeni boravak (bez obzira na vremensko trajanje boravka) ili stalno nastanjenje i dozvole za rad. Odobrenje za privremeni boravak

ili stalno nastanjenje izdaje Ministarstvo unutrašnjih poslova, dok postupak izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad sprovodi Nacionalna služba za zapošljavanje.

Dozvola za rad se može izdati kao:

1. Lična radna dozvola Izdaje se na zahtev stranca ako ima: - odobrenje za stalno nastanjenje, - status izbeglice, - pripada posebnoj kategoriji stranca, - u slučajevima utvrđenim međunarodnim ugovorom, - radi spajanja porodice.	2. Radna dozvola - radna dozvola za zapošljavanje; - radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja - upućena lica, kretanje u okviru privrednog društva, nezavisni profesionalci; - radna dozvola za samozapošljavanje. Stranac sa radnom dozvolom može u Republici Srbiji da obavlja samo poslove za koje je dobio dozvolu.

Zakonom su propisani slučajevi u kojima se uslovi za zapošljavanje stranaca na primenjuju (na stranca čiji boravak u Republici Srbiji ne traje duže od 90 dana u roku od šest meseci od dana prvog ulaska u Srbiju, i to na stranca koji: je vlasnik, osnivač, zastupnik ili član organa pravnog lica registrovanog u Srbiji, ako nije u radnom odnosu u tom pravnom licu; u Srbiji boravi radi uspostavljanja poslovnih kontakata ili prisustvovanja poslovnim sastancima i koji, bez ostvarivanja prihoda u Srbiji, obavlja druge poslovne aktivnosti koje se odnose na pripremu stranog poslodavca da uspostavi prisustvo i otpočne sa radom u Srbiji; je upućeno lice koje u Srbiji izvodi radove na osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja zarad na tim mašinama ili opremi i dr.).